

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PIEKTĀ NODAĻA

LIETA “OSTROVEŅECS pret LATVIJU”

(Iesniegums Nr.36043/13)

SPRIEDUMS

STRASBŪRA

2017.gada 5.oktobris

Spriedums ir stājies spēkā 2018.gada 5.janvārī

*Šis spriedums ir stājies spēkā saskaņā ar Konvencijas 44.panta 2.punktu Tajā var
tikt izdarītas redakcionālas izmaiņas.*

Lietā “Ostroveņecs pret Latviju”,

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Piektā nodaļa), sanākusi kā palāta šādā sastāvā:

Angelika Nußberger, priekšsēdētāja,

Nona Tsotsoria,

André Potocki,

Yonko Grozev,

Mārtiņš Mits,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer,

Latif Hüseyinov, tiesneši,

un *Milan Blaško*, nodaļas sekretāra vietnieks,

pēc apspriešanās slēgtā sēdē 2017.gada 5.septembrī,

pasludina šādu spriedumu, kas pieņemts šajā datumā:

TIESVEDĪBA

1. Lietas pamatā ir iesniegums (Nr.36043/13), kuru pret Latvijas Republiku Tiesā saskaņā ar Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (“Konvencija”) 34.pantu 2013.gada 24.maijā iesniedza Latvijas pilsonis Ņikita Ostroveņecs (“iesniedzējs”).

2. Iesniedzēju pārstāvēja Rīgā praktizējošs advokāts M.Intlers. Latvijas valdību („Valdība”) pārstāvēja tās pārstāve K. Līce.

3. Iesniedzējs apgalvoja, ka 2010.gada 20., 21., 24. un 25.maijā pret viņu slikti izturējās konvoja darbinieki un ka izmeklēšana par sliktu izturēšanos ir bijusi neefektīva.

4. 2016.gada 25.janvārī sūdzība tika nosūtīta Valdībai.

FAKTI**I. LIETAS APSTĀKĻI**

5. Iesniedzējs ir dzimis 1993.gadā un atrodas ieslodzījumā Jēkabpilī. 2011.gada 9.februārī viņš kļuva pilngadīgs.

A. Iesniedzēja tiesāšana un iespējamā sliktā izturēšanās

6. Iesniedzējs (kurš krimināllietas iztiesāšanas laikā bija nepilngadīgs) un viņa līdzapsūdzētie V.P., P.V. un F.Č. bija apsūdzēti par piecpadsmit gadus vecas meitenes noslepkavošanu atbildību pastiprinošos apstākļos un tīšu mantas iznīcināšanu. Lietu izskatīja Rīgas apgabaltiesa 2010.gada maijā.

Iesniedzējs “vainu atzina daļēji”. Viņš atradās pirmstiesas apcietinājumā Rīgas Centrālcietumā un tika transportēts uz tiesas sēdēm Rīgas apgabaltiesā.

7. Iesniedzējs apgalvo, ka dienās, kad notika tiesas sēdes, tas ir 2010.gada 20., 21., 24. un 25.maijā, aizturēšanas telpās Rīgas apgabaltiesas pagrabā viņu iespaidoja un fiziski ietekmēja konvoja darbinieki, lai liktu viņam atzīties noziegumos. Viņam lika izpildīt dažādus vingrinājumus, piemēram, “pietupienus pie sienas”, atspiešanos un “pīles gājienu” (lēna soļošana tupus stāvoklī). Kamēr iesniedzējs izpildīja vingrinājumus, viņš saņēma sitienus pa muguru ar steku. Turklāt iesniedzējs apgalvo, ka konvoja darbinieki piedraudēja viņam ar fizisku izrēķināšanos pirms un pēc tiesas sēdēm un pārtraukumos. Viņi sita viņam pa dažādām ķermeņa daļām. Sišanas laikā viņi pauda savu viedokli par krimināllietu un izrādīja negatīvu un nicinošu attieksmi pret viņu. Viņi draudēja arī nogalināt vai sakropļot iesniedzēju, ja viņš neatzīs savu vainu. Būdam psiholoģiski salauzts un nekonsultējoties ar savu advokātu, tiesas sēdes laikā 2010.gada 25.maijā iesniedzējs atzina savu vainu un atteicās liecināt.

8. 2010.gada 26.maijā iesniedzēja māte apmeklēja viņu Rīgas Centrālcietumā. Nākamajā dienā iesniedzēja māte, rīkojoties kā viņa pārstāve, iesniedza sūdzību prokuratūrā. Viņa norādīja, ka konvoja darbinieki ir situši viņas dēlam pa ķermeni, rokām, kājām un galvu un ka viņš ir parādījis viņai daudzus zilumus. Viņa lūdza prokuratūrai ierosināt kriminālprocesu saistībā ar šiem notikumiem. 2010.gada 31.maijā prokuratūra pārsūtīja sūdzību Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei. 2010.gada 2.jūnijā iesniedzēja māte iesniedza līdzīgu sūdzību Valsts policijas Iekšējās drošības birojam – (turpmāk tekstā – Iekšējās drošības birojs) (skatīt 17 rindkopu tālāk).

9. 2010.gada 26.maijā iesniedzēju Rīgas Centrālcietumā apmeklēja Tiesībsarga biroja darbinieki. Nākamajā dienā tiesībsargs uzrakstīja vēstuli Iekšējās drošības birojam, norādot, ka iesniedzējs ir apgalvojis, ka konvoja darbinieki viņam ir uzbrukuši. Viņam ir redzamas iespējamās vardarbības pēdas – hematoma uz sāna un nobrāzumi uz rokas un kājām. Tiesībsargs pieprasīja Iekšējās drošības birojam pārbaudīt konvoja darbinieku rīcību. Par šo vēstuli viņš informēja Rīgas apgabaltiesu.

10. 2010.gada 27.maijā iesniedzēja advokāts apmeklēja viņu Rīgas Centrālcietumā. Pēc šīs tikšanās iesniedzēja advokāts iesniedza sūdzību prokuratūrā. Viņš norādīja, ka laika posmā no 2010.gada 20. līdz 25.maijam iesniedzēju ir situši konvoja darbinieki, piespiežot viņam atzīties noziegumā. Iesniedzējs ir parādījis viņam savus ievainojumus. Šīs piespiešanas rezultātā 2010.gada 25.maija tiesas sēdē iesniedzējs ir atzinis savu vainu pretēji savai aizstāvības pozīcijai. Iesniedzēja advokāts lūdza prokuratūru ierosināt kriminālprocesu saistībā ar šiem notikumiem. 2010.gada 2.jūnijā prokuratūra nosūtīja sūdzību Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei.

11. 2010.gada 28.maija tiesas sēdē iesniedzējs norādīja, ka visās četrās tiesas sēžu dienās viņš ir ticis fiziski iespaidots, kā rezultātā viņš ir atzinis

savu vainu. Viņš uzturēja savu iepriekš pausto “vainas atzīšanu daļēji”. Turklāt arī iesniedzēja līdzapsūdzētie apgalvoja, ka viņi ir tikuši fiziski iespaidoti. Iesniedzēja advokāts norādīja, ka iesniedzējam bija zilums uz acs un ka viņam ir sistis pa galvu. Viņš apgalvoja, ka iesniedzējs nespēj liecināt. Tiesnesis atlika lietas izskatīšanu, lai pieprasītu informāciju no Rīgas Centrālcietuma par iesniedzēja un viņa līdzapsūdzēto veselības stāvokli.

12. 2010.gada 28.maijā Rīgas Centrālcietums nosūtīja pa faksu Rīgas apgabaltiesai medicīniskās izziņas kopiju, kas bija izsniegta pēc tam, kad iesniedzēju medicīniski izmeklēja 2010.gada 26.maijā. Ar roku rakstītajā 2010.gada 26.maija medicīnas izziņā, ko Valdība iesniedza Tiesai, bija norādīts, ka iesniedzējam bija šādi ievainojumi: brūces uz apakšstilbiem un labās rokas “tipiskajā zonā”; hematoma uz kreisā apakšdelma un hematoma uz labā sāna. Iesniedzējs bija apgalvojis, ka viņš ir ticis sistis ar steku konvojēšanas laikā 20., 21. un 24.maijā. Valdība iesniedza arī 2010.gada 14.jūnija ar rakstāmmašīnu rakstītu izziņu no Rīgas Centrālcietuma. Atbilstoši izziņā norādītajam iesniedzēja veselības stāvoklis 2010.gada 26.maijā ir bijis apmierinošs; viņam ir bijuši vairāki ar krevelēm klāti ievainojumi uz apakšstilbiem, rokudzelžu pielietošanas rezultātā radušies krevelēm klāti ievainojumi labās rokas “tipiskajā zonā”, hematoma četrus centimetrus diametrā uz kreisā apakšdelma un hematoma “uzsūkšanās stadijā” sešu centimetrus diametrā uz labā sāna nieru rajonā.

13. 2010.gada 29.maija tiesas sēdē iesniedzējs paziņoja, ka viņš nevar liecināt, jo viņam ir galvassāpes. Viņa advokāts apgalvoja, ka iesniedzēja medicīniskā izmeklēšana ir bijusi pavirša. Apsūdzība uzskatīja, ka iesniedzējs cenšas novilcināt procesu. Tiesnesis nolēma turpināt lietas izskatīšanu. Tajā pašā dienā Rīgas apgabaltiesa atzina iesniedzēju un viņa līdzapsūdzētos par vainīgiem un piesprieda viņam desmit gadu cietumsodu. Iesniedzējs un viņa māte iesniedza apelācijas sūdzības, tostarp norādot, ka iesniedzēju fiziski iespaidoja konvoja darbinieki. Lieta tika nosūtīta Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātai.

14. 2013.gada 30.janvāra tiesas sēdē apsūdzība informēja apelācijas instances tiesu, ka izmeklēšana saistībā ar iesniedzējam nodarītajiem “miesas bojājumiem” ir izbeigta, lēmums ir stājies spēkā un šis lēmums nav pārsūdzēts. Attiecīgais materiāls tika pievienots lietas materiāliem. 2013.gada 9.decembra tiesas sēdē iesniedzējs atzina savu vainu pilnībā un lūdza tiesu pārskatīt viņa notiesāšanu tikai saistībā ar piespriesto sodu.

15. 2013.gada 11.decembrī Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta atstāja spēkā notiesājošo spriedumu, bet samazināja iesniedzējam piespriesto cietumsodu līdz deviņiem gadiem un sešiem mēnešiem. Nosakot sodu, tiesa ņēma vērā to, ka lietas izskatīšanas laikā vairāk nekā vienu gadu nenotika nekādas darbības, un tādēļ tā bija nepamatoti ilga.

16. 2014.gada 29.oktobrī Augstākā tiesa ar galīgo lēmumu noraidīja iesniedzēja kasācijas sūdzību.

B. Sākotnējā pārbaude

17. Kā norādīja Valdība, 2010.gada 7.jūnijā Iekšējās drošības birojs ierosināja iekšējo pārbaudi. Tas pieprasīja Rīgas Centrālcietumam iesniedzēja medicīnisko dokumentāciju. 2010.gada 18.jūnijā Iekšējās drošības birojs, atsaucoties uz iesniedzēja mātes iesniegto sūdzību (skatīt iepriekš 8.rindkopu), nosūtīja lietas kopiju Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei, lai tā izvērtētu savu darbinieku rīcības likumību. Iekšējais drošības birojs norādīja, ka lietā nebija norādes uz to, ka konvoja darbinieki būtu izdarījuši noziedzīgu nodarījumu.

18. 2010.gada 28.jūnijā iesniedzējs iesniedza sūdzību Iekšējās drošības birojam par iespējamo slikto izturēšanos pret viņu, apgalvojot, ka viņš varētu identificēt iespējamus vainīgos. Iekšējās drošības birojs pārsūtīja sūdzību Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei.

19. 2010.gada 3.augustā Valsts policijas Rīgas reģiona pārvalde izbeidza iekšējo pārbaudi. Tā norādīja, ka saskaņā ar Rīgas Centrālcietuma sniegto ar iesniedzēju saistīto medicīnisko dokumentāciju iesniedzēja veselības stāvoklis 2010.gada 26.maijā ir bijis apmierinošs. Viņam ir bijušas vairākas ar krevelēm klātas brūces uz apakšstilbiem; krevelēm klāti ievainojumi uz labās rokas, ko izraisījusi rokudzelžu pielietošana, hematoma četru centimetru diametrā uz kreisā apakšdelma un hematoma sešu centimetru diametrā “uzsūkšanās stadijā” uz labā sāna. Valsts policijas Rīgas reģiona pārvalde norādīja uz miesas bojājumiem, kas konstatēti V.P. Tajā pašā laikā P.V. vai F.Č. netika konstatēti acīmredzami miesas bojājumi. Saskaņā ar paskaidrojumiem, kas tika saņemti no 16 darbiniekiem, nedz iesniedzējs, nedz viņa līdzapsūdzētie netika fiziski iespaidoti. Valsts policijas Rīgas reģiona pārvalde secināja, ka apkopotā informācija nenorāda uz to, ka darbinieki bija izdarījuši disciplinārpārkāpumu. Tā nosūtīja lietas materiālus atpakaļ Iekšējās drošības birojam.

20. 2010.gada 11.augustā Iekšējās drošības birojs atteica ierosināt kriminālprocesu, ņemot vērā to, ka darbinieku rīcībā nebija saskatāmas Krimināllikuma 317.panta otrajā daļā paredzētās “dienesta pilnvaru pārsniegšanas” nozieguma sastāva elementi. Iesniedzēja māte šo lēmumu pārsūdzēja.

21. 2010.gada 26.augustā prokuratūra konstatēja, ka Iekšējās drošības birojs ir pamatojis apstrīdēto lēmumu ar citas Valsts policijas iestādes veikto izmeklēšanu un Rīgas Centrālcietuma sniegto medicīnisko dokumentāciju. Bija nepieciešams nopratināt iesniedzēju un viņa līdzapsūdzētos par viņu transportēšanas apstākļiem un uzzināt, vai kāds no Rīgas Centrālcietuma darbiniekiem bija redzējis viņu ievainojumus pirms un pēc viņu transportēšanas, un vai kāds no darbiniekiem ir saņēmis kādas sūdzības šajā sakarā. Bija nepieciešams arī noskaidrot, vai laika posmā no 2010.gada 20. līdz 25.maijam vai pirms tam iesniedzējs vai viņa līdzapsūdzētie ir bijuši iesaistīti jebkāda veida konfliktos cietumā, kuru rezultātā viņi varētu būt

guvuši ievainojumus. Prokuratūra nosūtīja lietu atpakaļ Iekšējās drošības birojam.

22. Atbildot uz Iekšējās drošības biroja pieprasījumu, 2010.gada 22.oktobrī Rīgas Centrālcietums sniedza informāciju, ka cietuma darbinieki, kuri pārmeklēja iesniedzēju un viņa līdzapsūdzētos laika posmā no 2010.gada 20. līdz 25.maijam ikreiz pirms un pēc to transportēšanas, nav ievērojuši viņiem nekādus miesas bojājumus. Iesniedzējs un viņa līdzapsūdzētie nebija iesnieguši nekādas sūdzības. Nav nekādu ierakstu, kas pierādītu, ka laika posmā starp 2010.gada 1. un 26.maiju viņi būtu bijuši iesaistīti jebkādos konfliktos cietumā. 2010.gada 5.novembrī Iekšējās drošības birojs saņēma paskaidrojumus no iesniedzēja un viņa līdzapsūdzētajiem, kuri uzturēja apgalvojumu, ka konvoja darbinieki bija fiziski viņus iespaidojuši. Attiecībā uz ikdienas fiziskās drošības pārbaudēm, kuras viņiem tika veiktas cietumā, viņi norādīja, ka cietuma darbinieki nav likuši viņiem izģērbties. Tādēļ ievainojumi ir palikuši nepamanīti.

23. 2010.gada 10.novembrī Iekšējās drošības birojs atkal atteicās ierosināt kriminālprocesu, norādot, ka papildu izmeklēšanas laikā apkopotā informācija nenorāda uz to, ka policijas darbinieki ir izdarījuši kādu saskaņā ar Krimināllikuma 317.panta otro daļu sodāmu nodarījumu. Iesniedzēja māte šo lēmumu pārsūdzēja.

24. 2010.gada 17.decembrī prokuratūra atcēla lēmumu, jo tas bija balstīts uz nepilnīgu izmeklēšanu. Tā deva norādījumus Iekšējās drošības birojam noprotināt personas, ar kurām iesniedzējs un viņa līdzapsūdzētie atradās kopā vienā kamerā laika posmā no 2010.gada 20. līdz 25.maijam, un iegūt informāciju par pārtraukumiem tiesas sēžu dienās, kuru laikā iesniedzējs un viņa līdzapsūdzētie iespējams ir tikuši fiziski iespaidoti. Bija arī nepieciešams papildus noprotināt konvoja darbiniekus.

25. 2011.gada 29.novembrī Iekšējās drošības birojs saņēma informāciju no Rīgas Centrālcietuma par iesniedzēja un viņa līdzapsūdzēto kameras biedriem. 2011.gada decembrī un 2012.gada janvārī tas pieņēma viņu paskaidrojumus. Saskaņā ar iesniedzēja kameras biedra A.D. teikto, iesniedzējs ir teicis viņam, ka konvoja darbinieki ir slikti izturējušies pret viņu un viņa līdzapsūdzētajiem. Viņš ir parādījis viņam sitienu atstātās pēdas. A.D. bija grūtības atcerēties sīkākas detaļas, jo bija pagājis ilgs laiks. Laika posmā starp 2012.gada 19. un 30.janvāri Iekšējās drošības birojs noprotināja konvoja darbiniekus, kuri apgalvoja, ka viņi nav slikti izturējušies pret iesniedzēju vai viņa līdzapsūdzētajiem.

26. 2012.gada 31.janvārī Iekšējās drošības birojs trešo reizi atteicās ierosināt kriminālprocesu, norādot, ka papildu izmeklēšanas laikā apkopotā informācija nenorāda uz to, ka policijas darbinieki ir izdarījuši kādu saskaņā ar Krimināllikuma 317.panta otro daļu sodāmu nodarījumu. Iesniedzēja māte šo lēmumu pārsūdzēja.

27. 2012.gada 22.februārī prokuratūra atcēla šo lēmumu. Tā uzskatīja, ka Iekšējās drošības birojs nav novērsis pretrunas starp iesniedzēja un viņa

līdzapsūdzēto apgalvojumiem no vienas puses un konvoja darbinieku apgalvojumiem no otras puses, kā arī apstākļus, kādos iesniedzējs un V.P. ir ieguvuši miesas bojājumus, kas tika konstatēti 2010.gada 26.maijā. Ņemot vērā iekšējās izmeklēšanas laikā apkopoto informāciju, iespējams, ir bijis izdarīts iepriekš minētais Krimināllikuma 317.panta otrajā daļā paredzētais nodarījums. Tādēļ prokuratūra ierosināja kriminālprocesu un nosūtīja lietu atpakaļ Iekšējam drošības birojam turpmākai izmeklēšanai. 2012.gada 23.februārī prokuratūra informēja iesniedzēja māti par to, ka ir ierosināts kriminālprocess.

C. Kriminālizmeklēšana

1. Izmeklēšanas stadijas un izmeklēšanas pabeigšana

28. Laikā no 2012.gada 29.februāra līdz 21.martam Iekšējās drošības birojs noprotināja 15 konvoja darbiniekus kā lieciniekus, kuri sniedza lielākoties vienādus apgalvojumus. Viņi nebija situši iesniedzēju vai viņa līdzapsūdzētos. Viņi paskaidroja, ka policijas darbinieki valkāja jostas, kuras tie nekad nenonēma, jo pie tām bija piestiprināti rokudzelži, steks, ierocis, piparu gāzes balons un ieroča josta. Viņi nevarēja sniegt sīkākus paskaidrojumus, jo kopš notikušā bija pagājis ilgs laiks. Viens konvoja darbinieks M.S., kurš tika noprotināts kā liecinieks 2012.gada 11.aprīlī, norādīja, ka viņš bija redzējis brūces uz iesniedzēja un viņa līdzapsūdzētajiem viņu personīgās pārmeklēšanas laikā tiesas ēkā. M.S. bija nospriedis, ka viņi ir tikuši sisti cietumā. Konvoja darbinieki nebija viņu fiziski iespaidojuši.

29. 2012.gada 20.martā Iekšējās drošības biroja inspektors noprotināja vienu no iesniedzēja līdzapsūdzētajiem V.P. kā liecinieku.

30. V.P. norādīja, ka pirmajā tiesas sēdes dienā konvoja darbinieki lika viņam veikt atspiedienus un “pīļu gājienu”, kura laikā divi konvoja darbinieki iesita viņam pa muguru, vēderu, kājām un krūtīm ar kājām, dūrēm un stekiem. Konvoja darbinieki ir situši arī iesniedzēju, kurš atradās viņam blakus. Policijas darbinieki ir ievietojuši V.P. aizturēšanas telpā un pēc kāda laika viņi konvojēja viņu uz tiesas sēžu zāli.

31. Iesniedzēja līdzapsūdzētie P.V. un F.Č. norādīja, ka otrajā tiesas sēdes dienā konvoja darbinieki ir likuši viņiem veikt atspiedienus un “pīļu gājienu”. Kamēr viņi pildīja vingrinājumus, konvoja darbinieki ir situši viņus. P.V. sita divi konvoja darbinieki pārtraukumā ar melnu jostu pa muguru desmit līdz divpadsmit reizes. F.Č. sita viens konvoja darbinieks pa muguru un kājām aptuveni desmit reizes. Viņam sita arī ar jostu pa sēžamvietu 20 līdz 30 reizes.

32. P.V. dzirdēja iesniedzēju kliedzam. Atceļā uz cietumu iesniedzējs ir teicis P.V., ka viņu sita; vēlāk cietumā viņš ir parādījis viņam divus ievainojumus uz krūtīm. Pēc tam, kad tiesas sēdes laikā tika izvirzīts jautājums par iespējamo sišanu, P.V. izmeklēja cietuma ārsts. Viņam nebija nekādu miesas bojājumu.

33. V.P., P.V. un F.Č. norādīja, ka viņi nevarēs identificēt policijas darbiniekus, kuri ir viņus situši. Viņi nevarēja sīkāk atcerēties notikušo. Viņi nevēlējās tikt atzīti par cietušajiem procesā.

34. 2012.gada 3.aprīlī iesniedzējs tika nopratināts kā liecinieks. Viņš apgalvoja, ka tiesas sēžu dienās tiesas ēkas pagrabā konvoja darbinieki piespieda viņu izpildīt dažādus vingrinājumus, piemēram, pietupienus pie sienas, atspiedienus un “pīļu gājienu”. Kamēr viņš pildīja vingrinājumus, konvoja darbinieki ir situši viņu. Turklāt viņš norādīja, ka konvoja darbinieki ir situši viņu pa dažādām ķermeņa daļām. Viņi sita viņam arī ar jostu. 2012.gada 7.jūnijā inspektors uzrādīja iesniedzējam konvoja darbinieku fotogrāfijas identifikācijas nolūkā. Viņš nevarēja identificēt policijas darbiniekus, kas iespējams ir fiziski viņu iespaidojuši.

35. Kā norādīja Valdība, 2012.gada 2.maijā Rīgas apgabaltiesa apstiprināja, ka tiesas ēkas telpas bija aprīkotas ar videonovērošanas sistēmu. Tomēr tā norādīja, ka video ieraksti tika glabāti divus līdz trīs mēnešus un pēc tam izdzēsti.

36. 2012.gada 3.maijā Iekšējās drošības birojs pieprasīja veikt medicīnisko ekspertīzi.

Attiecībā uz V.P., P.V. un F.Č. ekspertīzes ziņojumā tika secināts, ka viņu medicīniskajā dokumentācijā nebija nekādu ierakstu par miesas bojājumiem, kas gūti konkrētajā laika periodā. Attiecībā uz iesniedzēju ziņojumā bija norādīts, ka medicīniskajā dokumentācijā, policijas veiktās iesniedzēja nopratināšanas protokolā un tiesas sēžu protokolu izrakstos ietvertos miesas bojājumu apraksts bija nepilnīgs. Tādēļ bija neiespējami noteikt precīzu laiku, kad ievainojumi tika gūti, cik plaši tie ir bijuši un traumas pakāpi vai spēku, ar kādu tā tika radīta. Tomēr nevar izslēgt, ka miesas bojājumi ir radušies laika posmā no 2010.gada 20. līdz 25.maijam iesniedzēja nopratināšanas protokolā norādītajos apstākļos. Neskatoties uz to, ka iesniedzēja nopratināšanas protokolā un tiesas sēžu protokolos bija norādīts, ka miesas bojājumi bija nodarīti arī iesniedzēja sejai, vēderam, sēžamvietai, muguras lejasdaļai un krūškurvja kreisajā pusē, šie miesas bojājumi 2010.gada 26.maija medicīniskajā izmeklēšanā netika konstatēti.

37. 2012.gada 18.maijā Iekšējās drošības birojs nopratināja P.V. bijušo kameras biedru V.A., kurš norādīja, ka ir redzējis sarkanus plankumus uz P.V. muguras. P.V. ir teicis viņam, ka konvoja darbinieki ir situši viņu tiesas ēkas pagrabā; viņi ir situši arī iesniedzēju. Atbilstoši V.A. teiktajam, tas notika līdz 2010.gada 5. maijam. V.A. ir dzirdējis, ka iesniedzējs ir sists arī cietumā.

38. 2012.gada 20.jūlijā Iekšējās drošības birojs izbeidza kriminālprocesu, pamatojoties uz to, ka netika konstatēts nozieguma sastāvs. Nebija neapstrīdamu pierādījumu, ka konvoja darbinieki ir nodarījuši miesas bojājumus, kā tika apgalvots. Saskaņā ar eksperta atzinumu, miesas bojājumi nav precīzi ierakstīti medicīniskajā dokumentācijā. Kriminālprocesā

iesaistītās personas ir devušas pretrunīgas liecības par apstākļiem, kādos miesas bojājumi tika nodarīti.

2. Apelācijas sūdzība par izmeklēšanas slēgšanu

39. 2012.gada 6.augustā iesniedzēja māte prokuratūrā pārsūdzēja lēmumu izbeigt kriminālprocesu, jo iesniedzējs 2011.gada 21.oktobrī ir izdevis viņai universālpilnvaru veikt jebkādas darbības saistībā ar viņa īpašumu. Tā ietvēra tiesības pārstāvēt iesniedzēju policijā, tiesās un citās iestādēs saistībā ar viņam kā cietušajam piešķirtajām tiesībām. Pirms šī pilnvarojuma viņa pārstāvēja iesniedzēju, pamatojoties uz to, ka viņš bija nepilngadīgs. Sūdzības tekstā iesniedzēja māte norādīja, ka viņa rīkojās iesniedzēja vārdā.

40. Viņa sūdzējās par trūkumiem kriminālizmeklēšanā, kas liedza viņai saņemt svarīgu informāciju. Proti, fotogrāfiju uzrādīšana iesniedzējam, lai identificētu iespējamus vaininiekus, ir bijusi organizēta, neievērojot likumīgumu – laikā, kad viņam tika uzrādītas mazas melnbaltas frontālas fotogrāfijas, viņu aplenca septiņi konvoja darbinieki, cenšoties iebiedēt viņu. Viņa lūdza, lai izmeklēšanas iestādes noorganizē iesniedzējam un viņa līdzapsūdzētajiem uzrādīšanu atpazīšanai un nopratina iesniedzēja līdzapsūdzētos par konkrētajiem notikumiem.

41. 2012.gada 6.septembrī prokurors noraidīja viņas sūdzību, norādot, ka fotogrāfiju uzrādīšanas laikā iesniedzējam palīdzību sniedza viņa advokāts. Viņi nav izteikuši nekādus komentārus vai pieprasījumus attiecībā uz šo procedūru. Izmeklēšanas iestādes ir konstatējušas, ka pret iesniedzēju un viņa līdzapsūdzētajiem netika pielietots nekāds spēks un netika izteikti nekādi draudi. No brīža, kad sākās lietas izskatīšana, Tiesībsargs ir pievērsis īpašu uzmanību iesniedzējam un viņa līdzapsūdzētajiem. Visi konvoja darbinieki tika nopratināti kā liecinieki. Viņi nebija ieinteresēti šīs lietas iznākumā. Tādēļ nebija nekāda iemesla apšaubīt viņu viedokli par notikumiem. Iesniedzēja līdzapsūdzētie arī tika nopratināti un viņu sniegtie pierādījumi tika izvērtēti. Nebija nepieciešamība veikt kādas turpmākas izmeklēšanas darbības, jo policijas darbinieku rīcībā netika konstatētas Krimināllikuma 317.panta otrajā daļā paredzētā nodarījuma nozieguma sastāva pazīmes. Prokurore norādīja, ka viņas lēmumu bija iespējams pārsūdzēt amatā augstākam prokuroram.

42. 2012.gada 22.septembrī iesniedzēja māte pārsūdzēja iepriekš minēto lēmumu amatā augstākam prokuroram. Viņa norādīja, ka rīkojās iesniedzēja vārdā. Papildus iepriekš izvirzītajiem jautājumiem viņa sūdzējās, ka ir pagājis ilgs laiks kopš kriminālprocesa ierosināšanas. Viņa uzskatīja, ka tā ir apzināta novilcināšana, lai slēptu jebkādas fiziskas ietekmēšanas pēdas. Turklāt iekšējās izmeklēšanas laikā Iekšējās drošības birojs ir “iztaujājis” iesniedzēju un līdzapsūdzētos, kuri attiecīgajā laikā bija nepilngadīgie, bez advokāta vai pārstāvja klātbūtnes. Pēc šīm “pārrunām” līdzapsūdzētie vispār atteicās liecināt.

43. 2012.gada 24.oktobrī amatā augstāks prokurors noraidīja iesniedzēja mātes sūdzību. Viņš atstāja spēkā zemāka līmeņa prokurora secinājumus – lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu ir bijis likumīgs, jo nebija nodarījuma sastāva. Tajā pašā laikā viņš norādīja, ka iesniedzējs nav atzīts par cietušo kriminālprocesā un tādēļ viņu nevar pārstāvēt cita persona. Turklāt laikā, kad tika ierosināts kriminālprocess, viņš bija sasniedzis pilngadību. Amatā augstākais prokurors norādīja, ka iesniedzēja mātei nebija tiesību iesniegt sūdzību par lēmumu izbeigt kriminālprocesu un ka ir bijis nepareizi, ka zemāka līmeņa prokurors ir izskatījis viņas sūdzību pēc būtības. To apgalvojot, amatā augstākais prokurors arī izskatīja viņas sūdzību pēc būtības tiesiskās noteiktības dēļ, jo to bija izdarījis zemāka līmeņa prokurors. Viņš nobeigumā norādīja, ka iesniedzēja māte nevar turpmāk iesniegt sūdzības par lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu.

44. 2012.gada 9.novembrī iesniedzējs iesniedza prokuratūrā sūdzību par iepriekš minēto lēmumu. Viņš norādīja, ka viņa māte ir pilnvarota iesniegt sūdzības viņa vārdā, pamatojoties uz pilnvaru, ko viņš izdeva viņai 2011.gada 21.oktobrī. Viņš turklāt norādīja, ka procesa nepilnību izvērtējums ir bijis paviršs un nav pienācīgi atrisinājis viņa mātes izvirzītos jautājumus. Viņš uzsvēra, ka nav noskaidrots miesas bojājumu, kas viņam nodarīti, kamēr viņš atradās apcietinājumā, cēlonis, kā arī izmeklēšanas ierosināšanas kavēšanās un paviršā veida, kādā tā tika veikta, iemesls. Viņš apgalvoja, ka šķiet, ka valsts, darbojoties ar tās pārstāvju palīdzību, ir vēlējusies slēpt uzbrukumu viņam.

45. 2012.gada 12.decembrī virsprokurors atbildēja, ka iesniedzēja procesuālais statuss bija liecinieks un, pretēji cietušajiem, lieciniekiem nebija tiesību pilnvarot citas personas īstenot procesuālās tiesības viņu vārdā. Turklāt pašam iesniedzējam nebija tiesību apstrīdēt viņa mātei doto atbildi, jo viņš nebija šīs viņai sūtītās vēstules adresāts. Visbeidzot, tā kā viņš nebija tas, kurš iesniedza sākotnējās sūdzības, iesniedzējs ir nokavējis sūdzības iesniegšanas termiņu par 2012.gada 20.jūlija lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu. Tādēļ iesniedzēja sūdzība netika izskatīta. Iesniedzējs tika informēts par to, ka saskaņā ar nacionālajiem likumiem šis lēmums nebija pārsūdzams.

D. Tiesībsarga ziņojums

46. 2011.gada 28.jūlijā iesniedzējs sūdzējās tiesībsargam, kurš pēc tam ierosināja pārbaudes lietu un pieprasīja informāciju no Rīgas Centrālcietuma, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra un Iekšējās drošības biroja.

47. 2012.gada 16.maijā tiesībsargs sniedza ziņojumu, kurā viņš norādīja, ka tā kā joprojām notika kriminālizmeklēšana, būtu priekšlaicīgi izvērtēt šo procesu kopumā. Tomēr attiecībā uz iekšējo izmeklēšanu tiesībsargs puda bažas par Iekšējās drošības biroja institucionālo neatkarību, analizējot apgalvojumus par policijas darbinieku izdarītajiem nodarījumiem.

48. Turklāt iekšējā izmeklēšana bija ilgusi vienu gadu un septiņus mēnešus, pārsniedzot saprātīgu termiņu. Izmeklēšana netika veikta ar nepieciešamo rūpību, ko pierādīja atkārtotā kriminālprocesa ierosināšanas atteikumu atcelšana. Tiesībsargs pauda bažas par to, ka iekšējās izmeklēšanas trūkumi varētu padarīt neiespējamu konstatēt, vai iesniedzējam ievainojumus nodarīja policijas darbinieki. Tādēļ Valsts policijas veiktā iekšējā izmeklēšana nevarēja tika uzskatīta par efektīvu tiesību aizsardzības līdzekli Konvencijas 13.panta izpratnē. Tomēr tiesībsargs uzskatīja, ka būtu priekšlaicīgi runāt par Konvencijas 3.panta pārkāpumu.

II. PIEMĒROJAMIE NACIONĀLIE TIESĪBU AKTI

A. Krimināllikums

49. 317.panta pirmā daļa tā laika redakcijā paredzēja, ka par valsts amatpersonas izdarītām tīšām darbībām, kas acīmredzami pārsniedz valsts amatpersonai ar likumu vai uzliktu uzdevumu piešķirto tiesību un pilnvaru robežas, ja šīs darbības radījušas būtisku kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas interesēm, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz simts minimālajām mēnešalgām

50. Saskaņā ar 317.panta otro daļu, par šā panta pirmajā daļā paredzētajām darbībām, ja tās saistītas ar vardarbību vai ar vardarbības piedraudējumu, vai par šā panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ja tas izdarīts mantkārīgā nolūkā, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz divsimt minimālajām mēnešalgām.

51. Saskaņā ar 317.panta trešo daļu, par šā panta pirmajā daļā paredzētajām darbībām, ja tās saistītas ar spīdzināšanu vai ja tās izraisījušas smagas sekas, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem.

B. Kriminālprocesa likums

52. 337.panta otrās daļas 2.punkts paredz, ka sūdzību par izmeklēšanas iestādes lēmumiem nodod izlemšanai uzraugošajam prokuroram. 337.panta otrās daļas 3.punkts paredz, ka sūdzību par prokurora lēmumiem nodod izlemšanai amatā augstākam prokuroram. Saskaņā ar 339.panta otro daļu izmeklētāja vai prokurora lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas.

53. Saskaņā ar 336.panta pirmo daļu sūdzību par kriminālprocesu veicošās amatpersonas rīcību vai nolēmumu var iesniegt procesā iesaistītā persona, kā arī persona, kuras tiesības vai likumīgās intereses ir aizskartas ar

konkrēto rīcību vai nolēmumu. Saskaņā ar 104.panta pirmo daļu cietušo — pilngadīgu fizisko personu var pārstāvēt jebkura cita persona.

JURIDISKAIS ASPEKTS

I. IESPĒJAMĀIS KONVENCIJAS 3.PANTA PĀRKĀPUMS

54. Atbilstoši Konvencijas 3.pantam iesniedzējs par to, ka apcietināto personu konvoja darbinieki ir slikti izturējušies pret viņu 2010.gada 20., 21., 24. un 25. maijā un ka pārbaude un kriminālizmeklēšana šajā sakarā nav bijusi efektīva. Viņš atsaucās arī uz Konvencijas 13.pantu.

55. Tiesa uzskata, ka šīs sūdzības ir jāizskata saskaņā ar Konvencijas 3.pantu, kas paredz:

“Nevienam nedrīkst spīdzināt vai cietsirdīgi vai pazemojoši ar viņu apieties vai sodīt.”

A. Pieņemamība izskatīšanai

1. Pušu apgalvojumi

56. Valdība apgalvoja, ka iesniegums ir jāatzīst par nepieņemamu izskatīšanai, ņemot vērā to, ka iesniedzējs nav ievērojis sešu mēnešu termiņu. Atbilstoši Valdības teiktajam, iesniedzējs iesniedza savas sūdzības Tiesai vairāk kā sešus mēnešus pēc tam, kad tika pieņemts 2012.gada 20.jūlija lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu. Iesniedzot sūdzību par šo lēmumu ārpus likumā noteiktā desmit dienu termiņa, viņš mēģināja atsākt sešu mēnešu termiņa skaitīšanu.

57. Atbildot uz to, iesniedzējs norādīja, ka 2012.gada 12.decembra virsprokurora atbilde bija galīgais procesuālais dokuments nacionālajā procesā.

2. Tiesas vērtējums

58. Tiesa atkārtoti uzsver, ka parasti sešu mēnešu periods tiek skaitīts no galīgā lēmuma dienas nacionālo tiesību aizsardzības līdzekļu izsmelšanas procesā. Ja iesniedzējam nav pieejami efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, šis periods tiek skaitīts no darbību vai pasākumu dienas, par kuru ir iesniegta sūdzība, vai no dienas, kad par šo darbību vai tās sekām, vai kaitējumu iesniedzējs ir uzzinājis. Turklāt, 35.panta 1.punkts nevar tikt tulkots tā, ka iesniedzējam tiktu pieprasīts vērsties ar sūdzību Tiesā pirms viņa stāvoklis saistībā ar šo lietu nav galīgi noteikts nacionālā līmenī. Tādēļ, ja iesniedzējs izmanto šķietami esošu tiesību aizsardzības līdzekli un tikai pēc tam uzzina par apstākļiem, kas padara tiesību aizsardzības līdzekli neefektīvu, 35.panta 1.punkta izpratnē var būt lietderīgi sākt skaitīt sešu mēnešu termiņu no

dienas, kad iesniedzējs sākotnēji uzzināja vai tam vajadzēja uzzināt par šiem apstākļiem (skatīt lietu *Blokhin pret Krieviju* [LP], Nr.47152/06, 106.rindkopa, ECHR 2016 ar turpmākām atsaucēm).

59. Atgriežoties pie šīs lietas, Tiesai ir jāpārlicinās, vai iesniedzējam bija pieejams kāds efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis, vai viņš to izmantoja un pēc tam vērsās Tiesā noteiktajā termiņā. Tiesa norāda, ka Valdība nav pierādījusi, ka iesniedzējs nav izsmēlis nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus attiecībā uz viņa apgalvojumiem par sliktu izturēšanos.

60. Tiesa norāda, ka sākumā, kad iesniedzēja māte viņa vārdā iesniedza prokuratūrā divas sūdzības par 2012.gada 20.jūlija lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu (skatīt iepriekš 39. un 42.rindkoku), tās tika izskatītas pēc būtības (skatīt iepriekš 41. un 43.rindkoku). Lai gan augstāka līmeņa prokurors uzskatīja, ka viņai nebija tiesības iesniegt sūdzības iesniedzējā vārdā, ņemot vērā to, ka viņš bija sasniedzis pilngadību, viņš tomēr to izskatīja (skatīt iepriekš 43.rindkoku). Iesniedzējs pats pēc tam iesniedza pēdējo sūdzību virsprokuroram, bet viņš to neizskatīja pēc būtības (skatīt iepriekš 44. un 45.rindkoku). Jāatzīmē, ka virsprokurors informēja iesniedzēju, ka viņš saskaņā ar nacionālajiem likumiem nevarēja vairs turpmāk iesniegt sūdzības (skatīt iepriekš 45.rindkopas beigās). Tādēļ šajā datumā – 2012.gada 12.decembrī – iesniedzējs uzzināja par to, ka viņa sūdzību šajā sakarā izskatīšana nacionālā līmenī ir beigusies. Pēc tam, 2013.gada 30.janvārī apsūdzība – kriminālprocesā pret iesniedzēju – arī informēja apelācijas instances tiesu, ka lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu saistībā ar iesniedzēja apgalvojumiem par sliktu izturēšanos ir stājies spēkā.

61. Tiesa nevar izmantot pret iesniedzēju to apstākli, ka viņš sūdzējās virsprokuroram. Ņemot vērā viņa mātei 2012.gada 24.oktobrī sniegto atbildi par to, ka viņa turpmāk nevar iesniegt sūdzības, iesniedzējs turpināja aizstāvēt savas intereses pats. Ņemot vērā iepriekšējo procesuālo nenoteiktību, līdz 2012.gada 12.decembrim nebija skaidrs, vai prokuratūra izskatīs vai neizskatīs iesniedzēja iesniegto sūdzību. Tādēļ iesniedzējs izmantoja tiesību aizsardzības līdzekli, kas nešķīta neefektīvs prokuratūras darbību radītajā situācijā. Tas, ka šī sūdzība izrādījās neveiksmīga, nav svarīgi (salīdzināt lietu *Schmidt pret Latviju* Nr.22493/05, 67.rindkopa, 2017.gada 27.aprīlis). 2012.gada 12.decembra lēmumu iesniedzējs nevarēja pārsūdzēt un tas ir attiecīgi uzskatāms par sākuma punktu sešu mēnešu termiņam šajā lietā.

62. No tā izriet, ka iesniedzējs, iesniedzot iesniegumu 2013.gada 24.maijā, ir ievērojis sešu mēnešu termiņa noteikumus.

63. Tiesa uzskata, ka šī sūdzība nav acīmredzami nepamatota Konvencijas 35.panta 3.punkta a) apakšpunkta izpratnē. Turklāt tā norāda, ka tā nav nepieņemama jebkāda cita iemesla dēļ. Tādēļ tā tiek uzskatīta par pieņemamu.

B. Sūdzības būtība

1. Apgalvotā efektīvas izmeklēšanas neveikšana

(a) Pušu apgalvojumi

(i) Iesniedzējs

64. Savā iesniegumā Tiesai iesniedzējs apgalvoja, ka izmeklēšana par iespējamo slikto izturēšanos nav bijusi efektīva. Iekšējā pārbaude ilga vienu gadu un septiņus mēnešus, līdz prokuratūra ierosināja kriminālprocesu. Nepastāvēja objektīvi apstākļi, kas liegtu izmeklēšanas iestādēm laikus konstatēt, kā iesniedzējam ir radušies miesas bojājumi. Pamatojot savu apgalvojumu, iesniedzējs atsauca uz Tiesībsarga ziņojumu.

65. Valsts pozitīvais pienākums nodrošināt efektīvu izmeklēšanu par iespējamo slikto izturēšanos nevarēja tikt izpildīts, dodot iesniedzējam iespēju vērsties civilās jurisdikcijas tiesās ar prasību par konvoja darbinieku nodarītā kaitējuma kompensāciju. Turklāt, civilās jurisdikcijas tiesas nevarētu izlemt šādu prasību, ja kriminālās jurisdikcijas tiesas nebūs konstatējušas, ka ir ticis izdarīts noziedzīgs nodarījums.

(ii) Valdība

66. Valdība nošķīra šo lietu no lietas *Labita pret Itāliju* ([LP], Nr.26772/95, ECHR 2000-IV). Pretēji *Labita* lietai, šajā lietā minētās aizturēto personu turēšanas vietas nekad nebija nonākušas mediju vai citu organizāciju uzmanības centrā saistībā ar jebkādu tur notikušo slikto izturēšanos. Ziņojumā “Ziņojums Latvijas valdībai par Eiropas Komitejas spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai (CPT) vizīti Latvijā no 2011.gada 5. līdz 15.septembrim” 15.rindkopā ir norādīts, ka nav saņemti apgalvojumi par iespējamiem sliktas fiziskas izturēšanās gadījumiem attiecībā uz policijas darbiniekiem, pildot aizturēšanas uzdevumus policijas aizturēšanas telpās.

67. Turklāt iesniedzēja apgalvojumiem par slikto izturēšanos pietrūka ticamības, jo tie bija pretrunā ar liecinieku apgalvojumiem un medicīnas dokumentiem. Viņš nebija spējis pamatot savu sūdzību, ka pret viņu ir slikti izturējušies, kā tiek apgalvots (atsaucoties uz lietu *Igars pret Latviju* (lēmums.), Nr.11682/03, 72.rindkopa, 2013.gada 5.februāris).

68. Neskatoties uz to, ka iesniedzējs, viņa māte un advokāts bija snieguši pretrunīgus viņa miesas bojājumu aprakstus, viņu sūdzības tika pārsūtītas Iekšējās drošības birojam, kas pēc tam nekavējoties uzsāka pārbaudi, izvērtēja iesniedzēja medicīniskos dokumentus un saņēma ziņojumus no visiem, kam bija jebkāds kontakts ar iesniedzēju vai viņa līdzapsūdzētajiem. Turpmākās izmeklēšanas gaitā, kas tika veikta stingrā prokuratūras uzraudzībā, Iekšējās drošības birojs ieguva papildu pierādījumus.

Izmeklēšana ir bijusi rūpīga, jo izmeklēšanas iestādes ir nekavējoties apkopojušas un pārbaudījušas visus pieejamos pierādījumus.

69. Sūdzības pārbaudīja iestāde – Iekšējās drošības birojs – kas ir atsevišķa iestāde no tās, kas veica aizturēto konvojēšanu iesniedzēja tiesas sēdes laikā. Turklāt Iekšējās drošības biroju uzraudzīja prokuratūra. Tādēļ izmeklēšana ir bijusi neatkarīga.

70. Visbeidzot, saskaņā ar Civillikuma 1635. un 1779.pantu iesniedzējam bija tiesības pieprasīt kompensāciju par jebkuru konvoja darbinieku radīto kaitējumu. Atsaucoties uz lietām *Blumberga pret Latviju* (Nr.70930/01, 68.rindkopa, 2008.gada 14.oktobris) un *Y pret Latviju* (Nr.61183/08, 71.rindkopa, 2014.gada 21.oktobris), Valdība apgalvoja, ka kriminālprocesa iznākums nenoteica kompensācijas pieprasīšanas tiesu praksi, kas Tiesai tika iesniegta lietā *Y pret Latviju* (citēts iepriekš).

(b) Tiesas vērtējums

(i) Vispārējie principi

71. Tiesa atkārtoti uzsver, ka gadījumā, ja persona izvirza ticamu apgalvojumu par to, ka valsts iestādes ir slikti izturējušās pret viņu, pārkāpjot 3.pantu, šī norma – kas tiek interpretēta kopsakarā ar valsts vispārējo pienākumu atbilstoši Konvencijas 1.pantam – pieprasa, lai tiktu veikta efektīva oficiāla izmeklēšana (skatīt iepriekš citēto *Labita*, lietu, 131.rindkopa, un lietu *Assenov un citi pret Bulgāriju*, 1998.gada 28.oktobris, 102.rindkopa, Ziņojumi par 1998.gada spriedumiem un lēmumiem – VIII).

72. Pienākums veikt izmeklēšanu “nav pienākums attiecībā uz rezultātu, bet pasākumiem”: ne vienmēr izmeklēšanā ir jānonāk pie secinājuma, kas sakrīt ar iesniedzēja viedokli par notikumiem. Tomēr tai principā ir jāspēj konstatēt lietas faktus un, ja apgalvojumi apstiprinās kā patiesi, jāspēj noskaidrot un sodīt atbildīgos (skatīt lietu *Mikheyev pret Krieviju*, Nr.77617/01, 107.rindkopa, 2006.gada 26.janvāris).

73. Jebkurai izmeklēšanai saistībā ar sliktu izturēšanos ir jābūt vispusīgai. Tas nozīmē, ka iestādēm ir nopietni jācenšas noskaidrot, kas notika, un nav jāpaļaujas uz pārsteidzīgiem vai nepamatotiem secinājumiem, lai slēgtu izmeklēšanu (skatīt lietu *Mocanu un citi pret Rumāniju* [LP], Nr.10865/09, 45886/07 un 32431/08, 325.rindkopa, ECHR 2014 (izraksti)). Jebkurš trūkums izmeklēšanā, kas mazina tās spēju noteikt miesas bojājumu cēloni vai noskaidrot atbildīgās personas, riskē pārkāpt piemērojamo standartu (skatīt lietu *Bouyid pret Beļģiju* [LP], Nr.23380/09, 120.rindkopa, ECHR 2015).

74. Turklāt izmeklēšanai ir jābūt ātrai. Lietās, kas attiecas uz Konvencijas 2. un 3.pantu, kurās bija strīds par oficiālās izmeklēšanas efektivitāti, Tiesa vērtēja, vai iestādes attiecīgajā laikā ātri reaģēja uz sūdzībām (skatīt iepriekš citēto *Labita* lietu, 133. un turpmākās rindkopas.).

(ii) Piemērošana izskatāmajā lietā

75. Tiesa norāda, ka iesniedzējs apgalvoja, ka ir cietis no vardarbības 2010.gada 28.maija tiesas sēdē, kas notika drīz pēc apstrīdētajiem notikumiem (pretēji iepriekš citētajai *Igars* lietai, 70.rindkopa, kur pirmais mājiens par nodarījumu tika dots vairāk nekā pēc pieciem mēnešiem). Līdz tam, 2010.gada 26. un 27.maijā viņš bija informējis savu māti un advokātu, kā arī Tiesībsarga biroja darbiniekus par iespējamo slikto izturēšanos; visas šīs personas vērsa nacionālo iestāžu uzmanību, norādot, ka iesniedzējs ir parādījis viņiem miesas bojājumus (skatīt 8.-10.rindkopu iepriekš). Rīgas Centrālcietuma medicīniskajā izziņā, kas bija izsniegta īsi pēc apstrīdētajiem notikumiem, bija norādīts, ka viņam bija miesas bojājumi uz apakšstilbiem, rokas, apakšdelma un labā sāna (skatīt 12.rindkopu iepriekš) (salīdzinājumā ar un pretēji iepriekš citētajai *Igars* lietai, 68. rindkopa, kur tiesu psihiatriskajā atzinumā, kas bija izsniegts piecus mēnešus pēc apgalvotās sliktās izturēšanās, bija norādīta tikai neliela rēta virs iesniedzēja uzacs).

76. Tādēļ iesniedzēja apgalvojumi, kas bija vērsti pret konvoja darbiniekiem, izvērtējot tos kopā ar medicīniskajiem pierādījumiem, bija “ticami” un nacionālām iestādēm bija pienākums veikt efektīvu izmeklēšanu, kas atbilstu Konvencijas 3.panta prasībām (skatīt lietu *Manzhos pret Krieviju*, Nr.64752/09, 36.rindkopa, 2016.gada 24.maijs). Tomēr Tiesa uzskata, ka tās neveica svarīgus izmeklēšanas pasākumus pietiekami ātri, kas mazināja viņu iespējas konstatēt, kas bija noticis ar iesniedzēju.

77. Jo īpaši, tās neizņēma tiesas namā esošo novērošanas kameru uzņemtos video ierakstus. Prokuratūra uzzināja par iespējamo slikto izturēšanos 2010.gada 27.maijā, kas bija neilgi pēc strīdīgajiem notikumiem (skatīt 8.rindkopu iepriekš). Tiesa nesaskata nekādu iemeslu, kāpēc izmeklēšanas iestādes nepārbaudīja šos video ierakstus divu mēnešu laikā pēc incidenta, kad tie joprojām vēl bija pieejami (skatīt 35.rindkopu iepriekš un 87.rindkopu turpmāk) (skatīt lietu *Mustafa Hajili pret Azerbaidžānu*, Nr.42119/12, 51.rindkopa, 2016.gada 24.novembris).

78. Vissvarīgākais ir tas, ka izmeklēšanas iestādes nekavējoties neuzdeva veikt tiesu medicīnisko ekspertīzi saistībā ar iesniedzēja miesas bojājumiem. Kad gandrīz gadu vēlāk tās to izdarīja, bija par vēlu, jo ekspertīzē nevarēja precīzi konstatēt, kādus miesas bojājumus iesniedzējs ir guvis vai kad un kā tie tika izraisīti (skatīt 36.rindkopu iepriekš). Turklāt tās neieguva paskaidrojumus no svarīga liecinieka – ārsta, kurš izmeklēja iesniedzēju Rīgas centrālcietumā 2010.gada 26.maijā (skatīt 12.rindkopu iepriekš). Visbeidzot, netika noorganizēta uzrādīšana atpazīšanai.

79. Šādi iestāžu pieļautie trūkumi Tiesas ieskatā noveda pie laika pazaudēšanas un padarīja jebkādu turpmāko iesniedzēja apgalvojumu izmeklēšanu sarežģītu vai pat neiespējamu (skatīt līdzīgam pamatojumam lietu *Bobrov pret Krieviju*, Nr.33856/05, 51.rindkopa, 2014.gada 23.oktobris).

80. Pastāvēja arī citi trūkumi. Jo īpaši, Tiesa norāda, ka visu konvoja darbinieku paskaidrojumi, izņemot vienu, lielā mērā bija formulēti vienādi (skatīt 28.rindkopu iepriekš). Neskatoties uz to, ka viņu apgalvojumi nepārprotami bija pretrunā ar iesniedzēja apgalvojumiem, izmeklēšanas iestādes nenozīmēja uzrādīšanu atpazīšanai starp iesniedzēju un konvoja darbiniekiem (skatīt iepriekš citēto lietu *Mustafa Hajili*, 52.rindkopa).

81. Iepriekš minētie apsvērumi ir pietiekami, lai ļautu Tiesai secināt, ka iesniedzēja sūdzību par sliktu izturēšanos izmeklēšana bija neefektīva. Tādēļ ir noticis Konvencijas 3.panta procesuālā aspekta pārkāpums.

2. Iespējamā sliktā izturēšanās pret iesniedzēju

(a) Pušu apgalvojumi

(i) Iesniedzējs

82. Savā iesniegumā Tiesai iesniedzējs, atsaucoties uz lietu *Ribitsch pret Austriju* (1995.gada 4.decembris, 34.rindkopa, A sērija, Nr.336) un *Mikheyev* lietu (citēta iepriekš, 127.rindkopa), apgalvoja, ka ir jāpieņem, ka pret viņu ir slikti izturējušies konvoja darbinieki, jo viņam, atrodoties apcietinājumā, tika nodarīti radīti miesas bojājumi, un valsts nav sniegusi izskaidrojumu to izcelsmei.

(ii) Valdība

83. Valdība apstrīdēja apgalvojumu, ka iesniedzējs ir cietis no sliktas izturēšanās, pārkāpjot Konvencijas 3.pantu.

84. Valdība atzīmēja, ka pirmo reizi jautājumu par iespējamo sliktu izturēšanos nebija izvirzījis pats iesniedzējs, bet gan viņa advokāts, pamatojot savu pieteikumu par tiesas sēdes atlikšanu.

85. Viņa un iesniedzēja apgalvojumus par miesas bojājumu smagumu neapstiprināja iesniedzēja medicīniskā apskate. Turklāt abas hematomas nebija nesenī miesas bojājumi, jo tās bija “uzsūkšanās fāzē”. Ņemot vērā to izmēru un veidu, kā arī to, ka miesas bojājumi bija pārklāti ar krevēlēm, tos nevarēja radīt apgalvotā sišana. Jebkurā gadījumā tie nesasniedza minimālo smaguma līmeni, lai tiktu piemērots Konvencijas 3.pants (atsaucoties uz iepriekš citēto lietu *Y pret Latviju*, 52.-57.rindkopa).

86. Turklāt neviens no iesniedzēja līdzapsūdzētajiem nebija aculiecinieks apgalvotajam sliktās izturēšanās gadījumam. Neskatoties uz to, ka P.V. un F.Č. apgalvoja, ka viņi ir sisti, viņiem netika konstatēti nekādi miesas bojājumi.

87. Visbeidzot, bija faktori, kas atturēja no apgalvotās sliktas izturēšanās. Tiesas ēkas telpas ir bijušas aprīkotas ar video novērošanas sistēmu un Tiesībsarga biroja darbinieki ir apmeklējuši tur esošās aizturēšanas telpa. Tas mazināja iesniedzēja apgalvojumu ticamību.

(b) Tiesas vērtējums*(i) Vispārējie principi*

88. Tiesa atkārtoti, ka 3.pants ietver vienu no visfundamentālākajām demokrātiskās sabiedrības vērtībām. Tas absolūti aizliedz spīdzināšanu vai necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību, vai sodu (skatīt iepriekš citēto *Labita* lietu, 119.rindkopa).

89. Vardarbībai ir jāsasniedz minimālais smaguma līmenis, lai tā ietilptu 3.panta tvērumā. Šī minimuma novērtējums ir relatīvs: tas ir atkarīgs no visiem lietas apstākļiem, tādiem kā sliktās izturēšanās ilgums, tās fiziskā un emocionālā ietekme, atsevišķos gadījumos cietušā dzimuma, vecuma un veselības stāvokļa. Attiecībā uz personu, kurai atņemta brīvība, fiziska spēka pielietošana, kas nav bijusi strikti nepieciešama viņas pašas rīcības dēļ, ir vērsta pret cilvēka cieņu un ir 3.pantā minēto tiesību pārkāpums (turpat, 120.rindkopa, un iepriekš citētā *Bouyid* lieta, 101.rindkopa).

90. Vērtējot pierādījumus, Tiesa ir vispārīgi piemērojusi pierādīšanas standartu “ārpus saprātīgām šaubām” (skatīt lietu *Īrija pret Apvienoto Karalisti*, 1978.gada 18.janvāris, 161.rindkopa, A sērija, Nr.25). Tomēr šādi pierādījumi var izrietēt no pietiekami spēcīgu, skaidru un saskaņotu secinājumu līdzāspastāvēšanas vai līdzīgu neapstrīdamu faktu pieņēmumiem. Attiecībā uz šo pēdējo punktu Tiesa ir skaidrojusi, ka, ja attiecīgie notikumi pilnībā vai lielā mērā ir ekskluzīvi zināmi tikai valsts iestādēm, kā tas ir gadījumā ar personām, kas atrodas viņu kontrolē apcietinājumā, pastāv spēcīga fakta prezumpcija attiecībā uz miesas bojājumiem, kas radušies šī apcietinājumā laikā. Pierādīšanas nasta tad gulstas uz Valdību, kurai ir jānodrošina apmierinoši un pārlicinoši paskaidrojumi, sniedzot pierādījumus par faktiem, kas rada šaubas par cietušās personas sniegto notikumu versiju. Ja šāds paskaidrojums netiek sniegts, Tiesa var izdarīt tādu secinājumu, kas Valdībai var būt nelabvēlīgi. Tas ir attaisnojams ar faktu, ka apcietinātās personas atrodas mazāk aizsargātā situācijā, un iestādēm ir pienākums tās aizsargāt (skatīt iepriekš citēto *Bouyid* lietu, 82. un 83.rindkopa, ar turpmākām atsaucēm uz judikatūru).

(ii) Piemērošana izskatāmajā lietā

91. Tiesa iesākumā norāda, ka apstrīdēto notikumu laikā iesniedzējs atradās konvoja darbinieku kontrolē. Tā turpinājumā konstatē, ka viņa apgalvojums par slikto izturēšanos tika apstiprināts ar atsevišķiem medicīniskiem pierādījumiem. Kā var redzēt no lietas materiāliem, pēc apstrīdētajiem notikumiem viņam tika konstatēti vairāki miesas bojājumi, jo īpaši ievainojumi uz apakšstilbiem, rokas, apakšdelma un labā sāna (skatīt 12.rindkopa iepriekš).

92. Papildus tam Tiesa norāda, ka neilgi pēc apgalvotās sliktās izturēšanās iesniedzējs par to informēja savu māti un advokātu, kā arī Tiesībsarga biroja darbiniekus šīs visas personas pievērsa tam nacionālo iestāžu uzmanību,

norādot, ka iesniedzējs ir parādījis viņiem miesas bojājumus (skatīt 8.-10.rindkopu iepriekš). Bez tam, iesniedzēja kameras biedrs A.D. apgalvoja, ka iesniedzējs ir stāstījis viņam par apgalvoto slikto izturēšanos un ir parādījis viņam sitienu atstātās pēdas (skatīt 25.rindkopu iepriekš). Tāpat konvoja darbinieks M.S. liecināja par to, ka viņš ir redzējis iesniedzējam sasitumus (skatīt 28.rindkopu iepriekš). Iesniedzēja līdzapsūdzētais V.P. apgalvoja, ka konvoja darbinieki ir situši iesniedzēju (skatīt 30.rindkopu iepriekš), un cits līdzapsūdzētais P.V. liecināja, ka ir dzirdējis iesniedzēju kliecēt (skatīt 32.rindkopu iepriekš).

93. Ņemot to vērā, Tiesa uzskata, ka iesniedzējs ir spējis sniegt pietiekami spēcīgus pierādījumus, kas pamatotu viņa sūdzību par slikto izturēšanos. Attiecībā uz Valdības teikto, ka apgalvoto miesas bojājumu smagumu neapstiprināja iesniedzēja medicīniskā apskate vai ka tie ir bijuši seni ievainojumi (skatīt 85.rindkopu iepriekš), Tiesa norāda, ka saskaņā ar tiesu medicīniskās ekspertīzes ziņojumu miesas bojājumu apraksts bija nepilnīgs; tajā pašā laikā nevarēja izslēgt, ka tie ir radušies laika posmā starp 2010.gada 20. un 25.maiju iesniedzēja aprakstītajos apstākļos (skatīt 36.rindkopu iepriekš).

94. Tiesa nevar arī nepievērst uzmanību tam, ka izmeklēšanas iestādes savu lēmumu pamatojumā nesniedza skaidrojumu par to, kā bija radušies iesniedzējam konstatētie miesas bojājumi. Ņemot vērā šos apstākļus, Tiesa uzskata, ka atbildētāja Valdība nav izpildījusi pierādīšanas pienākumu un sniegusi ticamu izskaidrojumu, kas atspēkotu iesniedzēja notikumu versiju (skatīt lietu *Balajevs pret Latviju*, Nr.8347/07, 94.rindkopa, 2016.gada 28.aprīlis, kas arī ir saistīta ar konvoja darbinieku slikto izturēšanos Rīgas apgabaltiesas telpās). Visu konvoja darbinieku sniegtie apgalvojumi, izņemot vienu, bija formulēti lielā mērā vienādi, neskatoties uz to, ka darbinieki tika nopratināti atsevišķi un starp iesniedzēju un šiem darbiniekiem netika veikta konfrontācija (skatīt 28.rindkopu iepriekš). Tādēļ Tiesai nav pamata apšaubīt iesniedzēja notikumu versiju un tā uzskata, ka miesas bojājumi, kas tika konstatēti uz viņa ķermeņa, tika gūti konvoja darbinieku sliktās izturēšanās rezultātā 2010. gada 20., 21., 24. un 25.maijā (skatīt iepriekš citēto *Mustafa Hajili* lietu, 41.rindkopa).

95. Tāpat netika pierādīts, ka fiziska spēka pielietošana pret iesniedzēju bija nepieciešama viņa paša rīcības dēļ vai ka pastāvēja kādi citi iemesli, kas attaisnotu spēka pielietošanu pret viņu. Tiesa uzskata, ka iesniedzēja gūtie miesas bojājumi radīja viņam fiziskas sāpes un ciešanas, pat ja nebija nepieciešama nozīmīga medicīniska iejaukšanās, ņemot vērā to, ka saskaņā ar 2010.gada 14.jūnija medicīnisko izziņu iesniedzēja veselības stāvoklis bija apmierinošs (skatīt 12.rindkopu iepriekš). Turklāt konvoja darbinieku radītā sliktā izturēšanās pret iesniedzēju, kurš bija nepilngadīga persona un atradās pilnīgā viņu kontrolē, ir radījusi viņam ievērojamas morālas ciešanas, aizskarot viņa cilvēka cieņu.

96. Šādā situācijā Tiesa uzskata slikto izturēšanos par necilvēcīgu un pazemojošu Konvencijas 3.panta izpratnē. Tādēļ ir noticis Konvencijas 3.panta materiālā aspekta pārkāpums.

II. KONVENCIJAS 41.PANTA PIEMĒROŠANA

97. Konvencijas 41.pants nosaka:

„Ja Tiesa konstatē, ka ir noticis Konvencijas vai tās protokolu pārkāpums, un ja attiecīgās Augstās Līgumslēdzējas puses iekšējās tiesību normas paredz tikai daļēju šā pārkāpuma seku novēršanu, Tiesa, ja nepieciešams, cietušajai pusei piešķir taisnīgu atlīdzību.”

A. Kaitējums

98. Iesniedzējs lūdza piešķirt kompensāciju 15 000 (EUR) apmērā par morālo kaitējumu.

99. Valdība apstrīdēja šo prasību.

100. Tiesa, balstoties uz taisnīguma principiem, piešķir iesniedzējam 8 000 EUR par morālo kaitējumu.

B. Izmaksas un izdevumi

101. Iesniedzējs lūdza arī piešķirt 1 210 EUR par izmaksām un izdevumiem, kas radušies Tiesā.

102. Valdība norādīja, ka vienīgais pierādījums, ko iesniedzējs ir iesniedzis, lai pamatotu savu prasību, bija viņa advokāta izdots rēķins par kopējo summu 1 210 EUR. Tam nebija nekāda sīkāka atšifrējuma par katru sniegto pakalpojumu, stundu skaita aprēķina vai pierādījumi tam, ka iesniedzējs ir apmaksājis rēķinu.

103. Saskaņā ar Tiesas judikatūru iesniedzējam ir tiesības uz izmaksu un izdevumu atlīdzību tikai tiktāl, cik tie reāli un neizbēgami ir radušies un ir saprātīgi apmēra ziņā. Šajā lietā, ņemot vērā tās rīcībā esošos dokumentus un iepriekš minētos kritērijus, Tiesa uzskata par pamatotu piešķirt summu 1 210 EUR apmērā visu ar tiesvedības procesu Tiesā saistīto izdevumu segšanai.

C. Nokavējuma procenti

104. Tiesa uzskata par atbilstošu noteikt nokavējuma procentu likmi, pamatojoties uz Eiropas Centrālās bankas rezerves aizdevumu procentu likmi, tai pieskaitot trīs procentu punktus.

ŠO IEMESLU DĒĻ TIESA VIENBALSĪGI

1. *Atzīst* pieteikumu par pieņemamu izskatīšanai;
2. *Nolemj*, ka ir noticis Konvencijas 3.panta procesuālā aspekta pārkāpums;
3. *Nolemj*, ka ir noticis Konvencijas 3.panta materiālā aspekta pārkāpums;
4. *Nolemj*,
 - (a) ka atbildētājai valstij trīs mēnešu laikā no dienas, kad spriedums saskaņā ar Konvencijas 44.panta 2.punktu ir kļuvis galīgs, jāizmaksā iesniedzējam šādas summas:
 - (i) 8 000 EUR (astoņi tūkstoši eiro) kā atlīdzinājums par morālo kaitējumu, pieskaitot jebkurus ieturamos nodokļus;
 - (ii) 1 210 EUR (viens tūkstotis divi simti eiro) kā atlīdzinājums par izmaksām un izdevumiem, pieskaitot jebkurus ieturamos nodokļus;
 - (b) ka, sākot no iepriekš minētā triju mēnešu termiņa iestāšanās līdz samaksas veikšanai iepriekš minētajām summām piemēro vienkāršo procentu likmi, kas vienāda ar attiecīgajā laika periodā spēkā esošo Eiropas Centrālās bankas rezerves kreditēšanas likmi, pieskaitot trīs procentpunktus;
5. *Noraida* iesniedzēja prasību par taisnīgu atlīdzību pārējā daļā.

Sagatavots angļu valodā un rakstveidā paziņots 2017.gada 5.oktobrī atbilstoši Tiesas reglamenta 77.punkta 2. un 3.apakšpunktam.

Milan Blaško
Sekretāra vietnieks

Angelika Nußberger
Priekšsēdētāja